

Asper, 24 juli 2018

Geacht College van burgemeester en schepenen te Gavere,

Betreft: Bezwaar tegen omgevingsvergunningsaanvraag omw_2018063455

Betreft: Bezwaren, standpunten en opmerkingen tegen de plannen opgenomen in de omgevingsvergunningsaanvraag omw_2018063455 en tegen het eraan verbonden verdwijnen van de duiventoren.

Inleidend

De duiventoren, gelegen in de Ommegangsstraat te Asper wordt bedreigd met haar definitieve verdwijnen. Deze reeds te lang verwaarloosde toren, met historische waarde, maakt immers deel uit van de omgevingsvergunningsaanvraag die momenteel wordt ingeleid.

Het zou bijzonder jammer zijn, mocht ‘de duiventoren van Asper’, als één van de weinige nog resterende visuele getuigen van het geschiedkundig verleden van deze deelgemeente verdwijnen.

De overleden eigenaar liet de duiventoren helemaal vervallen, zich al dan niet bewust van de historische waarde van zijn hoevegebouw en van de bijhorende duiventoren.

We zijn ons terdege bewust van de staat van deze toren, maar we willen in dit bezwaar toch een pleidooi starten voor het behoud van dit gebouw. Wij hopen dat de mensen in het gemeentebestuur, de mensen met verantwoordelijkheden en beleidsdoelen inzake het behoud van cultuurhistorisch erfgoed in deze gemeente en de mensen die dit stukje Asper genegen zijn hier hun schouders willen onder zetten en initiatieven nemen die het behoud van deze toren garanderen.

Wat willen we aantonen?

Met dit bezwaar willen wij aantonen waarom deze duiventoren behouden móet blijven. Hij moet bewaard blijven als getuige van ons verleden, als belangrijk onderdeel van ons cultuurhistorisch patrimonium, als uniek bouwwerk en omwille van het recreatief en toeristisch potentieel dat hieraan is verbonden. De duiventoren staat zowel voor het verleden als de toekomst van onze gemeente. Hij verbindt niet enkel verleden, heden en toekomst maar ook mensen: bewoners, historici, wandelaars, toeristen en hopelijk ook beleidsmensen en vrijwilligers die hun schouders willen zetten onder het behoud van deze unieke duiventoren.

Cultuurhistorisch erfgoed

Cultuurhistorisch heeft de duiventoren zijn plaats naast onder meer de Sint-Martinuskerk, de Sint-Martinuskapel, het oud gemeentehuis, het Armenhuis, 't Kasteeltje, de archeologische opgravingen in het Jolleveld waarvan de weerslag terug te vinden is in het museum te Velzeke, de Sint-Sebastiaansgilde (1596), de Koninklijke Ruitermaatschappij, ...

We verwijzen hiervoor naar publicaties van de hand van Martine Vermeiren-Vanwelden en van Antoine De Smet.

Duiventorens op-zich zijn historisch waardevol.

Dat duiventorens behoren tot het historisch waardevol erfgoed vinden we terug in de motivatie van de bescherming ervan op de site <https://inventaris.onroenderfgoed.be>. We verwijzen hierbij naar enkele voorbeelden:

De duiventoren van het kasteel De Helle is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door: historische waarde.

Vermoedelijk oorspronkelijk vrijstaande, bak- en zandstenen vierkante toren met drie bouwlagen onder tentdak, enig voorbeeld in Brabant van een circa 1730 te dateren duiventoren, eens een machtssymbool uit het ancien regime, nu een beeldbepalend element in de dorpskern.

De duiventoren in het kasteelpark van het kasteel van Wissekerke is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de: historische waarde in casu oudheidkundige waarde.

We vinden er ook de duiventoren in de Ommegangstraat terug (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/36040>), zij het als deel van de rubriek Hoevegebouwen / inventaris bouwkundig erfgoed / bouwkundig relict.

Locatie

Provincie	Oost-Vlaanderen
Gemeente	Gavere
Deelgemeente	Asper
Straat	Ommegangstraat
Locatie	Ommegangstraat 12, Gavere (Oost-Vlaanderen)
Status	Bewaard

Juridische gevolgen

is vastgesteld als **bouwkundig erfgoed** [Hoevegebouwen](#)

Deze vaststelling **is geldig** sinds 14-09-2009.

Beknopte karakterisering

Typologie	boerenwoningen , duiventorens , hoeven
Datering	18de eeuw

Beschrijving

Mogelijk het neerhof van de voormalige heerlijkheid van Hove met omgracht kasteel Ten Hove, afhankelijk van het leenhof van Gavere met in de 18de eeuw nog een "huis van plaisance met remisen, stallingen, duyvekeete...". Heden achterin, op een lichte verhevenheid gelegen boerenhuis met gecementeerd parement en vernieuwd dak, bewaarde opkamer boven de kelder links en zware balkenzoldering binnenin, naar verluidt in de slaapkamer gedateerd 1700.

Achter recente bakstenen stallingen, ten oosten gelegen verwaarloosde duiventoren, uit de 18de eeuw. Vierkante, verankerde beschilderde bakstenen toren met twee bouwlagen en telkens twee traveeën per zijde, onder pannen tentdak. Begrenzende hoekpilasters en per zijde gekoppelde steekboogvormige openingen gevat in vlakke bepleisterde omlijsting onder waterlijst. Getoogde, deels gedichte openingen op de begane grond. Vlieggaten in de zuidgevel onder de daklijst, boven de omlopende geprofileerde band. Onderaan aangebouwd recent stalletje onder lessenaarsdak.

DEPRAET O.S., *Duiventorens in Oost-Vlaanderen*, (Oostvlaamsche Zanten, XLI, 5, 1966, p. 197).

Bron: Bogaert C. & Verbeeck M. 1989: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Oost-Vlaanderen, Arrondissement Gent, Kantons Destelbergen - Oosterzele*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 12N2, Brussel - Turnhout.

Auteurs: Bogaert, Chris; Lanclus, Kathleen & Verbeeck, Mieke

Datum tekst: 1989

In diverse historische werken over de (deel)gemeente Asper komt de duiventoren steevast aan bod.

In het historisch werk ‘Van Haspra tot Asper’ van Martine Vermeiren-Vanwelden, lezen we op pagina’s 344 en 345 (onder het hoofdstuk ‘profane gebouwen’) het volgende. “Restanten van een duiventoren zijn eerder zeldzaam in het Vlaamse landschap. Zij hoorden gewoonlijk bij een ‘huis van plaisance’, het buitenverblijf van de grootgrondbezitter op het platteland. De laatmiddeleeuwse duiventorens zijn gewoonlijk vierkante getimmerde gebouwen met lemen wanden en een strodak. Pas in de zeventiende en achttiende eeuw werden ze opgetrokken als onderdeel van prestigieuze pachthoven. Duiven houden was een heerlijk voorrecht, voorbehouden aan de heer en in sommige gevallen aan de pachter van één der grote hoeven. (...) We vermoeden dat de duiventoren aansluit bij een groot landbouwbedrijf uit de zeventiende of achttiende eeuw, gezien de ligging misschien wel het hof van Ten Hove. Een bewijs van deze stelling vonden we in een pachtbrief uit de achttiende eeuw. In 1771 ging Amelot over tot de verpachting van “het cleen huys van het goet ten hove met de hovingen, stallingen, duyvekeete”, een goed van 2 bunder en een vierendeel groot.”

De duiventoren werd eveneens vernoemd in het historisch werk van Frans De Potter en Jan Broeckaert uit 1868-1869. Daarin lezen we dat “Een ander voornaam leengoed (na de als eerstgenoemde heerlijkheid van Asper ten Eede) binnen Asper was de heerlijkheid van Hove “daervan het fonchier aldaer gelegen bij de kerke, bestond uit hovingen, boomgaard wel beplant, ende bebouwt met een schoon huys van plaisance, remisen, stallingen, duyvekeete ende voordere commoditeyten, besloten in zyne wallen, landen ende meerschen, al liggende aen elkanderen, groot beth vyf bunderen, strekkende jegens de Schelde, ...”

De duiventoren ligt op / grenst aan grond met een Romeins en Merovingisch verleden.

“ archeologische vondsten (uit de jaren 70 en 80 van de 20ste eeuw) op het grondgebied (van de gemeente Asper) gaande van enkele schaarse voorwerpen uit de oude en middensteentijd en talrijke vondsten uit de nieuwe steentijd, metaaltijden en de Romeinse periode wijzen op een vroege bewoning van de streek. De laatste jaren legden systematische opgravingen een Romeinse nederzetting (1ste-3de eeuw na Christus) met begraafplaats en een Merovingisch grafveld bloot op de kouter, zogenaamd "Jolleveld" ten noordoosten van de kerk, tussen de dorpskom en de Schelde. Dit laatste kan wijzen op een belangrijke nederzetting die waarschijnlijk aan de basis ligt van het ontstaan van de latere dorpskom van Asper. “ Bron: <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121349> .

In het boek ‘Van Haspra tot Asper’ schrijft historica Martine Vermeiren-Vanwelden (op pagina 313 e.a.) hierover dat er bij de opgravingen op het Jolleveld “vijfentwintig inhumatiegraven werden blootgelegd, soms voorzien van bijgiften zoals sieraden of wapens. De begraafplaats dateert uit de Merovingische Tijd (6de tot 8ste eeuw n. Chr.). “ bij deze opgravingen werden tevens resten van een nederzetting uit de Romeinse tijd blootgelegd.

Oproep uit het verenigingsleven.

De werkgroep trage wegen, gesteund door V.V.V. 't Gaverland, roept in haar folder over de Peetjeswegel op tot herstel van de duiventoren:

- “Duiwentoren. De duiventoren langs de Landdijk behoorde tot een groot landbouwbedrijf, afhankelijk van het hof van de heerlijkheid Ten Hove (16de eeuw). De Asperse duiventoren is dringend aan restauratie toe.”

Bij de inwandeling van de Peetjeswegel werd bij het verhaal aan de duiventoren de vraag gesteld hoe het zo ver is kunnen komen dat dergelijk waardevol, historisch visueel erfgoed in dergelijke staat van verval verkeert.

De duiventoren als recreatieve troef: trekpleister en aandachtspunt op wandelroutes,...

Lang voor de folder over de Peetjeswegel werd op 7 september 1980 het Duiventorenwandelpad geopend. Dit was een initiatief van het vroegere ‘Vakantiegenoegens’. Ter gelegenheid van de eerste wandeling werd een prachtig boekje uitgegeven met tekeningen en schetsen. Het plan hing aan de muur van het klooster bij de kerk gezien de wandeling startte bij de kerk.

Bron: Van Haspra tot Asper, Martine Vermeiren-Vanwelden, p. 503, 504

Erfgoeddoelstellingen binnen de opdracht van gemeentediensten

Zoals de meeste gemeenten heeft ook de gemeente Gavere een ‘Dienst cultuur en toerisme’. Op haar website vinden we via de opgegeven e-mailadressen verwijzingen naar de erfgoedfunctie.

E-mailadressen m.b.t. de dienst:

Algemene inlichtingen en reserveringen: vrijetijd@gavere.be

Cultuur en cultuurbeleidsplan: cultuur@gavere.be

V.V.V. (erkend) kantoor: toerisme@gavere.be

Erfgoed: erfgoed@gavere.be

We lezen er tevens dat de dienst cultuur en toerisme ondersteuning biedt aan V.V.V. 't Gaverland, de gemeentelijke adviesraad voor toerisme en erfgoed.

V.V.V. 't Gaverland streeft doelen na die het belang van erfgoed in de gemeente onderschrijven, met name: ‘Het adviseren, promoten en ondersteunen van het toeristisch en erfgoedbeleid van de gemeente Gavere en het bevorderen van historisch en cultureel erfgoed...’

Op de website vonden we het onderstaande:

V.V.V. 't Gaverland (adviesraad voor toerisme en erfgoed)

Opdracht

- Het adviseren, promoten en ondersteunen van het toeristisch en erfgoedbeleid van de gemeente Gavere.
- Het bevorderen van het toerisme in al zijn vormen in Gavere en omliggende, in het bijzonder in de toeristische regio Vlaamse Ardennen.
- Het bevorderen van het historisch en cultureel erfgoed in Gavere, de regio Vlaamse Ardennen en de regio Leie-Schelde (POLIS)
- Het stimuleren van de toeristische publieksfunctie en de baliewerking o.m. door het verzorgen van toeristische publicaties en diverse activiteiten zoals o.a. tentoonstellingen en voordrachten.

Hierbij wordt de kracht van de combinatie van cultuur, erfgoed en toerisme duidelijk aangegeven. De groeiende aandacht voor toerisme onderstreept ons inziens nogmaals het belang van het behoud van deze duiventoren die ook in dit kader een belangrijke troef is voor onze gemeente én moet blijven.

Kasteeldomein Borgwal toont dat het kan.

In het kasteeldomein Borgwal werd de duiventoren helemaal gerestaureerd, met dank aan de Broeders van liefde die het domein in ere herstelden.

Blijkbaar is het behoud van deze duiventoren ook voor het gemeentebestuur van Gavere een belangrijk gegeven. Op de website wordt er zelfs mee 'uitgepakt'. Meer nog: de restauratie maakt het gemeentebestuur duidelijk 'gelukkig'.

“De prachtige duiventoren staat er gelukkig weer gezond bij. Dit goed, dat in de 17^e eeuw een buitenverblijf was van de illustere Gentse bisschop Mgr.A.Triest, werd door de grafelijke familie Goethals de Mude de Nieuwland uiteindelijk verkocht aan de Broeders van liefde (1975). Het kasteel Borgwal werd in 2012 eigendom van de gebroeders van den Berghe en werd ondertussen schitterend in ere hersteld. Deze hebben er sindsdien een ideale opvang voor mentaal gehandicapte volwassenen uitgebouwd. Vurste koestert de herinnering aan de vinnige Henri (Rietje) De cocker (1908-1978), boerenzoon, steenbakker en begaafd kunstschilder.”

Hopelijk beseft men dat de restauratie van de duiventoren te Asper hetzelfde effect kan hebben op vele van de Asperse inwoners, beleids mensen, recreanten en bezoekers aan deze deelgemeente.

Besluit.

Met de huidige omgevingsvergunningsaanvraag in de Ommegangstraat dreigt het verdwijnen van de duiventoren te Asper.

We toonden aan op basis van diverse bronnen dat deze toren een uniek historisch waardevol bouwwerk is in onze deelgemeente, dat in elk historisch (en toeristisch) document over Asper een belangrijke plaats inneemt én een belangrijke troef is in een beleid waarin recreatie en toerisme een steeds belangrijke plaats innemen. Als visueel waarneembaar erfgoed is het nog één van de weinig resterende erfgoedelementen.

Op basis hiervan vragen wij de vrijwaring van het perceel waarop deze toren zich bevindt. In eerste instantie vragen we de toren te bewaren als waarneembaar erfgoed, actief te behoeden van verder verval en eervol te herwaarderen.

Oproep aan het gemeentebestuur

Wij doen een oproep aan het gemeentebestuur om de inspanningen voor dit behoud te coördineren, om ervoor te zorgen dat er onder haar hoede maatregelen genomen worden die achtereenvolgens zorgen voor het behoud en het herstel van dit uniek stuk cultuurhistorisch erfgoed en recreatieve en toeristische troef in de gemeente.

We zien diverse mogelijkheden:

- Integratie van de duiventoren in het gehele nieuwbouwproject
 - Als rustpunt, ontmoetingsplaats
 - En verder ...
 - als geolocatie
 - als infopunt voorzien van 'pancartes' met informatie over de geschiedenis van de duiventoren, over de opgravingen in het Jolleveld,...
 - als punt op wandelroutes, fietsroutes,...
- Net zoals het gebeurde bij het reconstrueren en in ere herstellen van de vierschaar, kan ook voor het behoud en het in ere herstellen van de duiventoren een speciaal adviescomité worden opgericht. Leefbaar Asper wil hier alvast aan participeren.

Hoogachtend,

Leefbaar Asper